

ШТЕФЛЮК А.Р., студент економічного факультету ЧНУ ім. Ю. Федьковича

МЕЛЬНИК О.І., ас. каф. економіки підприємства та управління персоналом ЧНУ ім. Ю. Федьковича

ЛОПАТИНСЬКИЙ Ю.М., д.е.н., проф. ЧНУ ім. Ю. Федьковича

ЗНАЧЕННЯ АУТСОРСИНГУ У ПІДПРИЄМНИЦЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

На сучасному етапі розвитку світової економіки, в умовах ринкового конкурентного середовища, успіху в підприємницькій діяльності досягають не всі суб'єкти господарювання, а лише ті які спроможні мінімізувати власні витрати, при цьому не втрачаючи якість товарів і послуг. Така проблема актуальною стала з виникненням фінансово-економічної кризи, оскільки суб'єкти

підприємницької діяльності, щоб не зазнавати значних збитків, вимушені або закривати свою діяльність або зменшувати витрати господарювання.

Одним із інструментів до вирішення таких проблем є аутсорсинг. Дане поняття, на сьогоднішній день, є одним із найпопулярніших методів оптимізації ресурсів, а також причиною створення високоефективних і конкурентоспроможних суб'єктів господарювання.

Найпершими хто дійшов до висновку, що суб'єктам господарювання варто зосереджуватись на основних своїх цілях, а допоміжні можна «віддати на сторону», тим самим значно зменшуючи рівень витрат, став Альфред Стоун, генеральний директор General Motors, спільно з Генрі Фордом, який був його головним конкурентом. Надалі таку передачу неприбуткових функцій спеціалізованій сторонній організації почали називати аутсорсингом (від англ. outsourcing – використання зовнішнього джерела) [2, с. 285].

Питаннями практичного застосування аутсорсингу, вирішенням проблем та дослідженням ефективних можливостей процесу, займались вітчизняні та закордонні економісти: Б.А. Анікін, Л.М. Газуда, Ю.В. Гарасимчук, О.В. Дідух, В.В. Красношапка, Ю.Ю. Фролова, Л.В. Чижевська. Проте, недостатньо вирішеною проблемою значення аутсорсингу у підприємницькій діяльності в українських реаліях.

Практичного застосування відносини аутсорсингу набули з 80-х років ХХ століття, які згодом розвивалися бурхливими темпами. У табл.1 наведено найвідоміші суб'єкти господарювання, які здобули успіх завдяки аутсорсингу.

Прикладом ІТ-аутсорсингу є компанія «Kodak», яка завдяки укладанні угоди вона заощаджує мільйони доларів на капітальних та експлуатаційних витратах, що дозволяє підвищити гнучкість і оперативність бізнесу. Угода з ІВМ дозволила «Kodak» скоротити адміністративні витрати і отримати додаткові переваги завдяки високій якості бізнес-послуг, що надаються корпорацією ІВМ.

Прикладом виробничого аутсорсингу є продукція компанії «Nike». Вона передала на аутсорсинг виробництво спортивного одягу, поширення та реалізацію. Сама ж компанія залишила за собою право лише дизайну виробленого одягу та управління патентами, товарними знаками [1, с.125].

Таблиця 1 - Відомі компанії, що скористались послугами аутсорсингу

Вид аутсорсингу	Назва компанії:	Опис функцій аутсорсингу:
ІТ-аутсорсинг	«Eastman Kodak Company» – американська компанія, виробник фототехніки та фото- і кінотоварів (США).	ІВМ – постачальником комп'ютерів для Kodak. Уклавши угоду, корпорація ІВМ виконує функції з підтримки бізнесу компанії Kodak, в т. ч. здійснює нарахування заробітної плати, обслуговування кредитів і управління зборами.
Виробничий аутсорсинг	«Nike, Inc.» – американська компанія, виробник спортивних товарів (США).	Товари «Nike» виробляються з аутсорсингу в таких азіатських країнах, як Тайвань, Корея, Китай та Індонезія. Компанія передала функції з виробництва, продажу і розповсюдження продукції, сконцентрувала свою енергію і ресурси на перевагу компанії – дизайн.

Примітка. Джерело [1, с. 124-125].

Щодо застосування аутсорсингових операцій в Україні, то досить важко виокремити точне число українських суб'єктів господарювання, які пропонують послуги аутсорсингу на зовнішніх ринках. Тому оцінювати ситуацію потрібно виключно аналізуючи діяльність великих підприємств, для яких публічність – важлива складова процесу формування іміджу.

Станом на 01.01.2016 р. існує 15 найбільших аутсорсингових підприємств в Україні: Luxoft, SoftServe, EPAM Systems, GlobalLogic, Ciklum, Ciklum, Samsung R&D Institute Ukraine, Infopulse, ELEKS, NetCracker, Miratech, NIX Sjlutions Ltd, ISD, DataArt, Lohika Systems, Win Interactive. Зазначені підприємства забезпечили робочі місця для більш ніж 21 тис. співробітників. Майже 60% цієї кількості припадає на п'ятірку лідерів: Luxoft, SoftServe, EPAM Systems, GlobalLogic і Ciklum, що свідчить про значну консолідацію ринку, пропозиції на якому формують великі підприємства [5].

Потрібно зазначити, що існує досить велика кількість класифікаційних ознак щодо видів аутсорсингу, проте не всі вони практикуються та є доцільними. В Україні є свої особливості щодо популярності окремих його видів. Згідно з проведеними дослідженнями в Україні частіше на аутсорсинг передають ІТ-послуги – 40,5%. Даний вид є сучасним та прибутковим. До речі, Міжнародна асоціація ІАОР представила свій щорічний рейтинг кращих аутсорсингових компаній – The 2016 Global Outsourcing 100, який об'єднує 75 компаній лідерів ринку і 25 висхідних зірок. До рейтингу потрапили чотири українські фірми, дві з яких мають

головні офіси у Львові. Це SoftServe (більше 3000 співробітників) та Eleks (більше 800 співробітників). Окрім них, українські ІТ-компанії також представлені Miratech та Sigma Software [4].

Із наведених вище даних, слід виокремити переваги та недоліки аутсорсингу на різних рівнях управління підприємством, а саме на фінансовому, організаційному та стратегічному (табл. 2).

Таблиця 2 - Переваги та недоліки аутсорсингу на різних рівнях управління підприємством

	Переваги:	Недоліки:
Фінансовий рівень	<ul style="list-style-type: none"> – зменшення витрат; – можливість використання рідкісних ресурсів в діяльності; – скорочення витрат залучення висококваліфікованих фахівців. 	<ul style="list-style-type: none"> – збільшення частки трансакційних витрат; – незаплановані витрати; – труднощі кількісного визначення економії.
Організаційний рівень	<ul style="list-style-type: none"> – відпадає необхідність у розширенні штату підприємства; – фокусування зусиль, ресурсів на «ключових компетенціях»; – спрощена система управління підприємства та якісний сервіс. 	<ul style="list-style-type: none"> – залежність від аутсорсингової компанії; – зниження продуктивності праці працівників; – зниження якості сервісу, при несумлінності аутсорсера.
Стратегічний рівень	<ul style="list-style-type: none"> – повний спектр послуг від одного постачальника; – впровадження ноу-хау; – мінімізація ризиків. 	<ul style="list-style-type: none"> – невиконання договірних зобов'язань та покладених на аутсорсера функцій в повному обсязі.

Примітка. Джерело [3, с. 129].

Отже, розвиток аутсорсингу на підприємствах в Україні розвивається досить швидкими темпами, проте існує певний ряд проблем, які неодмінно потрібно усунути, щоб покращити рейтингові показники, залучити нових іноземних партнерів. Тому, необхідним стає внесення поправок на законодавчому рівні та створення сприятливих умов для виходу іноземних компаній на ринок України.

Список літератури: 1. Газуда Л.М. Аутсорсинг як інструмент підвищення конкурентоспроможності підприємства / Л.М. Газуда, Т.Ю. Салдан // Науковий вісник Мукачівського державного університету. Серія «Економіка». – 2015. – № 2 (4), част. I. – С. 124–128. 2. Гарасимчук Ю. Историчний розвиток аутсорсингу, переваги та можливості, ризику аутсорсингу / Ю. Гарасимчук // Збірник наукових праць ДЕТУТ. Серія «Економіка і управління». – 2013. – Вип. 23–24. – С. 284–291. 3. Дідух О.В. Визначення основних переваг та недоліків використання аутсорсингу у господарській діяльності підприємств / О.В. Дідух // Інноваційна економіка. – 2013. – №3. – С. 128–132. 4. Красношапка В.В. Аутсорсинг та його застосування на підприємствах України [Електронний ресурс] / В.В. Красношапка // Ефективна економіка. – 2015. – № 5. – Режим доступу : <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4097>. 5. Топ-25 найбільших розробників України у сфері аутсорсингу [Електронний ресурс] // Сайт «Ain». – Режим доступу : <http://ain.ua/2015/02/>.